

SİYASAL BİLGİLER OKULUNDA KURULAN YENİ KOOPERATİF MÜNASEBETİLE

Siyasal Bilgiler Okulunda zaman zaman kooperatifler kurulmuş fakat bu gibi kurumlardan beklenen faydayı vermeden kapanmıştır.

Halbuki okul kooperatifleri yalnız talebenin muhtaç olduğu bazı gıda maddelerini tevzi eden bir dükkân değil, aşağıdaki satırlarda izah ettiğimiz bir çok faydaları sağlayacak yüksek gayeli bir kurumdur. Bu gayeleri yerine getirmek üzere 1/1/1946 da okulda hakikî kooperatif prensiplerine istinat eden bir okul kooperatifi kurulmuştur.

OKUL KOOPERATİFLERİ HAKKINDAKİ TELÂKKİLERİMİZ

Kooperatif Yasasının "Kooperatifin gayesi,, adını taşıyan başlığında da işaret ettiğimiz veçhile, Kooperatif herşeyden önce Ekonomik bir kurumdur. Hiç şüphesiz ki, ekonomik maksatlarla beraber okul kooperatifinin öğrenciye sosyal ve pedagojik tesirleri olacaktır.

Her öğrenci, ilk, orta ve hattâ yüksek okulun çeşitli sınıflarında gördüğü kooperatifçilik bilgisinin hakikî mânasını, okul kooperatifine ortak olmak, bu kurumla alışverişte bulunmak ve mümkün olduğu takdirde idare veya mürakabe heyetlerinde bilfiil vazife almak suretiyle anlamış olacaktır; ancak böyle bir hareket tarzı ile gençlerimiz Cemiyet hayatında muvaffakiyet için gereken inisyatif kudretine, kendi kendini idare usullerine vakıf olabilecek ve Kooperasyonun sağladığı faydaları bilfiil idrâk etmiş olacaklardır.

Kooperatifin ekonomik faaliyeti neticesinde kâr sağlaması yanlış bir şey değildir. Esas gayesi kâr olmamasına rağmen iyi idare edilmiş, ucuz satın almış, ucuz satmış bir kooperatifin mahdut ölçülerde kalmak şartıyla, kâr yapması bir zarurettir. Kooperatifte satılan her eşyaya derhal muayyen bir masraf hissesi yırmak mümkün olmadığı, sene içinde yapılan ilâvelerin takribi olması ve sene sonunda açık vermek

¹ Bu temettüün nisbeti hiç bir zaman vasatî banka faizini aşamaz.

veya geliri masrafa uydurmak ihtimalleri karşısında, elde bir ayarlama vasıtası olmsı lâzımdır ki, bu da kârdır.

Kaldı ki, kâr zararları karşılamak, yedek akçe teşkil etmek, işletmeyi genişletmek, yeni teşebbüslere girişebilmek için de lâzımdır.

Cüz'î ortak paylariyle vücuda gelen kooperatif sermayesini ve yedek akçeleri besleyebilmek, arttırabilmek, ancak kâr elde etmek suretiyle kabildir. Ve nihayet ortak okul kooperatifinden yaptığı alış veriş neticesini sene sonunda elde edeceği risturnlarla anlar, risturn vermeliyiz ki ortak bütün alış verişlerini kendi teşekkülüyle yapmakta bir fayda, bir menfaat duysun. Ortağın yaptığı muamelenin çokluğu nisbetinde kooperatifin cirosu artar, gelir artar.

Hele risturndan sonra sermayesine mukabil, cüz'î dahi olsa, bir temettü alırsa ¹, Kooperatife yatıracığı sermayenin yine kendine ait olduğunu anlarsa, biriktirdiği paradan daha fazla ortak payı almakta fayda mülâhaza eder.

Velhasıl okul kooperatifi öğrencinin okuldan çıktıktan sonra piyasada veya herhangi bir müessesede tesadüf edebileceği kooperatifin küçük ölçüde dahi olsa, hakikî bir örneği teşkil etmelidir. Binaenaleyh Kooperatifçiliğin belli başlı prensipleri okul kooperatiflerinde de yer bulmalıdır ki, gerek nazari derslerde, gerek tatbikatta çocuklarımıza öğretmeğe çalıştığımız bilgilerden gerçek faydalar sağlanmış olsun.

Yalnız Kooperatifi idare eden öğrencilerin, bu teşekkülü gayesinden uzaklaştıracak teşebbüslerde kulanmamaları ve okul idarecilerinin de, kooperatif gelirlerini, okulun, velevki geçici mahiyette olsun, bazı ihtiyaçlarına sarfetmemeleri lâzımdır.

Sair Kooperatiflerde olduğu gibi okul Kooperatiflerinde de şu prensipler cari olmalıdır

1 — Kooperatifin bir varlık gösterebilmesi ve gerçekten faydalı olabilmesi için ortak sayısının mümkün olduğu kadar fazla olması lâzımdır. Okul kooperatiflerinde ortak sayısı okul mevcudunun hiç olmazsa üçte birinden fazla olmalıdır. Zamanla bütün öğrencilerin ortak olmalarını sağlamak ikabeder.

2 — *Kooperatifide alış veriş her zaman ve herkes için peşindir.* Kredi ile satış yapıldığı takdirde kooperatifin sermayesi zayıflar, idaresi müşkil bir duruma girer.

3 — Kooperatiflerin satışları piyasa fiyatı üzerinden olmalı, alış fiyatı ile satış fiyatı arasındaki farkdan ancak sene sonunda ortaklara yapılacak iadeler (risturn) suretinde faydalanmalıdır. Koopeartifin asıl faydası hesap yılı sonunda geriye verilecek risturnlarda ve ortakların yatırdıkları sermayelerine mukabil alacakları temettülerde olmalıdır.

4 — Ne kadar hisse alırsa alsın, her ortağın Genel Kurulda ancak bir oyu vardır.

5 — Kooperatiflerin satışları esas itibariyle ortaklarına inhisar etmelidir. Yalnız ilk zamanlarda alâkadarları kooperatife alıştırmak ve ısındırmak için bir müddet ortak olmayanlara da satış yapılabilir.

6 — Aynı zamanda sosyal gayeler gütmesi hasebiyle kooperatif idaresinde çalışanların maddi menfatından ziyade, altruist (başkalarına hizmet, yardım) maksatlara hizmet ettiklerini unutmamalıdır.

Yalnız zahmet ve fedakârlık istilzam ettiren bu gibi faaliyetlerin daimi olarak aynı şahıslara yükletilmesi caiz değildir. Bilhassa okul kooperatiflerinde birçok öğrencilerin kollektif çalışmaya katılmaları, kooperatifçiliği bilfiil idrâk etmeleri lâzımdır.

7 — Okul idareleri koopeartif idaresine karışmamalı, öğrencilerin kendi işlerini kendi kendilerine görmelerini alıştırmalıdır. Buna mukabil okul idaresinin kooperatifin daimi nezaret ve mürakabesiyle bu işe memur eyleyeceği bir öğretmen vasıtasıyla endirek bir surette ilgilenmesi lâzımdır.

8 — Okul müdürlüğü geçici bir şekilde dahi olsa, okulun bazı ihtiyaçlarını gidermek için kooperatif parasını kullanmamalıdır.

Dr Muhlis ETE

I — OKUL KOOPERATİFİNİN ADI:

S. B. O. öğrencileri kendi okullarında bir kooperatif kurmuş ve buna S. B. O. kooperatifi adını vermişlerdir.

II — OKUL KOOPERATİFİNİN GAYESİ:

Okul kooperatifi ahlâkii, sosyal ve ekonomik olmak üzere başlıca üç gaye güder ki bunlar:

A) Bir arada ve el birliğile çalışmanın sağlayacağı karşılıklı sevgi, güven ve yardım duygularını artırmak suretile ahlâkî bir gaye,

B) Müşterek bir maksad etrafında çalışmak, talebenin birbirine ve Okulun sosyal işlerine yardım etmesine teşvik etmek; Okul hayatı ile ilgisini kuvvetlendirmek, Okul işlerine yardım etmeğe alıştırmak ve cemiyet hayatına hazırlanmasını temin etmek; şahsi teşebbüs kabiliyetini ve yaratıcılığını geliştirmek, suretile sosyal bir gaye,

C) İlk önce kendi ihtiyaçlarını ve icabetiği takdirde müşterek öğretim, spor ve eğlence ihtiyaçlarını karşılayacak eşyayı bir elden ve toptan almak ve satmak suretile ekonomik bir gaye güder.

III — BU GAYELERİN YERİNE GETİRİLMESİ:

Kooperatif gayelerine ekonomik faaliyette bulunmak suretile erişir; istihlâk kooperatifinde başlıca iş, toptan almak ve perakende satmaktan ibarettir. Bunun için öğrencilerin kurdukları kooperatif vasıtasile kendilerine ve icabında Öğretmen ve idarecilere lüzumu olan eşya ve malzemeyi iyi ve ucuz bir şekilde alıp ve ortakları memnun edecek surette satarlar.

Tedarik olunacak eşya ve malzeme:

- 1) Kalem, kâğıt, defter, silgi, mürekkep v. s. gibi kırtasiye eşyasından
- 2) Kitap, lûgat, dergi gibi yayın vasıtalarından,
- 3) Yenecek maddeler ve giyim eşyasından,
- 4) Okul idaresinin sağladığı öğretim ve spor vasıtalarını tamamlayıcı malzemeden ve okul hayatının gerektireceği buna benzer şeylerden tereküp eder.

IV — KOOPERATİFİN ORTAKLIĞI:

A — Kooperatifin ortaklık şartları:

- 1) Kooperatifin ortak sayısı hudutsuzdur. Yalnız kurulurken en az 50 ortakla işe başlamak şarttır.
- 2) Her öğrenci kooperatife ortak olabilir.
- 3) Öğretmenler ve idareciler de kooperatife ortak olabilirler.
- 4) Ortaklık kooperatif payları "hisse senetleri,, almak suretile sağlanır.

5) Her ortak payı 5 (Beş) liradır. Derhal veya beş müsavi taksitte ödenebilir. Beşte birinin kooperatife ortak yazılırken ödenmesi şarttır.

6) Bir ortak 20 paydan fazla alamaz.

7) Her ortağa bir cüzdan ve hisse senedi verilir. Baştarafı kooperatifin tüzüğünü gösteren bu cüzdan icabında ortaklık payı yerine geçecek ve ortağın yatırdığı sermaye ile, peşin para ile satın aldığı malların tutarını gösterecektir. Bu tutar ve bu kayıtlar sayesinde sene sonunda ortağın sermayesine mukabil alacağı temettü veya alışverişe mukabil alacağı risturnu hesap edilecektir.

8) Ortaklık payları nama yazılı olup, başka kimseye devredilemez.

9) Ortaklıktan çıkan öğrenciler hesap yılı sonunda sermayelerini geri alabilecekleri gibi istedikleri takdirde okuldan mezun olduktan sonra ortaklıklarını muhafaza edebilirler.

10) Ortaklar kooperatifin borçlarından ancak sermaye payları nisbetinde mesul olurlar.

B — Ortakların görevleri:

1 — Yüklendikleri paraların beşte birini derhal ve gerisini iki yıl içinde ödemek,

2 — Kooperatif idaresinde yasa esasları içinde kendine ayrılacak devamlı veya geçici vazifeyi kabul etmek,

3 — Kullanacağı ve istihlâk edeceği malzeme ve maddeleri tercihan kooperatiften almak,

4 — Başkalarını ortak yapmağa çalışmak ve herkesin kooperatiften alışveriş yapmasını teşvik etmek,

5 — Kooperatifin işleminde doğru görmediği cihetleri derhal kooperatif yönetim kurulu başkanına söylemek.

C — Ortakların hakları:

1 — Kooperatifin sağladığı bütün hizmetlerden faydalanmak,

2 — Yönetim ve denetleme kuruluna üye seçmek ve seçilmek,

3 — Kooperatifin işlem ve hesaplarını bunu idare edenlere en uygun olan zamanlarda tetkik edebilmek, fakat idareyi müteessir etmemek.

V — ORTAKLIKDAN ÇIKMA VE ÇIKARILMA ŞARTLARI:

1 — İstiyen ortak kooperatifden çıkabilirse de, aidatından zararlar çıktıktan sonra ancak sene sonunda kalanı alabilir.

2 — Kooperatifden çıkarılma ise; Tüzüğe aykırı hareket ve ortaklık görevlerini yerine getirmemek hallerinde Yönetim Kurulunun kararı ve Genel Kurulun tasvibile olur.

3 — İlgili ortak Yönetim heyetinin kararına karşı, önce denetleme kuruluna sonra da Genel Kurula itiraz edebilir. Genel Kurulun kararı kesindir.

4 — Çıkmak için müracaat ettiği zamana takaddüm eden bilânçodaki sermayenin yüzde elliden aşağıya düşmemiş olmaması şarttır. Bu takdirde dahi, çıktığı yılın temettü ve risturnundan istifade etmediği gibi, ortaklık payı sene sonunda kâr ve zarara göre tediye edilir.

VI — KOOPERATİFİN SERMAYESİ

A — Esas sermaye:

1 — Kooperatifin esas sermayesi ortakların yüklendikleri ortak paylarından ibarettir. Miktarı daima değişebilir. Kaç pay alırsa alsın her ortağın genel kurulda yalnız bir oyu vardır.

B — Yedek akçalar:

Kooperatifin bu esas sermayeden başka adi ve fevkalâde olmak üzere iki türlü yedek akçası vardır. Buraya daha ziyade sene sonunda safi hasılatın ayrılacak kısımlar girer. Kooperatifin zararları, ayrıca bir karşılık ayrılmamış ise, fevkalâde yedek akça ile karşılanır. Bu yetmezse, adi yedek akçaya baş vurulur.

C — Kooperatif parasının muhafazası:

Kooperatifin paralarından 25 liradan fazlası 100 liraya kadar kooperatif veznesinde, daha fazlası en yakın bankada kooperatifin adına açılacak bir hesaba bulunur. Bu hesaba mukabil bir çek defteri alınır. Ve bu çekle biri idare kurulundan diğeri kooperatif başkanı veya yardımcısı tarafından imza atmak suretile para çekilebilir.

VII — KOOPERATİFİN ORGANLARI:

Kooperatifi kuran, işleten ve mürakabe eden teşkilât bölümleri şunlardır:

- A — Genel Kurul,
- B — Denetleme Kurulu,
- C — Yönetim Kurulu,
- D — Kooperatif müdürlüğü veya memurluğu.

A — Genel Kurul:

1) Mahiyeti:

Kooperatifin bütün ortaklarının teşkil ettiği topluluk genel kurulda toplanır. Her ortak kooperatifin bütün işleri hakkında oyunu bizzat, ancak mezun ortaklar kendilerini müdavim öğrencilerle temsil ettirebilirler.

2) Genel kurulun vazifeleri:

- a) Kooperatifin iş programını, bütçelerini ve idare heyetinin selâhiyet ve mesuliyetini tesbit etmek,
- b) Tüzüğün değiştirilebilmesi için toplantı nisabı, okulda mevcut ortağın 2/3 ve karar için de mevcut azanın 2/3 sinin ekseriyeti lâzımdır,
- c) Faaliyet raporunu, bilânçoyu, netice hesaplarını ve denetçilerin raporunu tetkik ve tasdik etmek,
- d) Yönetim ve denetleme kurulları üyelerini ve bunların yedeklerini seçmek,
- e) Kooperatif idaresinde çalışan ve yönetim kurulunda üye olmayan memur ve müstahdemlerin ücretini tayin ve ibra etmek.

3) Genel kurulun toplanma zamanı, şekil ve çalışma yolları:

Genel kurul adi ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde toplanır.

ÂDİ TOPLANTI:

Her yıl âdi toplantı biri kasımın ikinci yarısı diğeri nisanın ikinci yarısı olmak üzere iki defadır.

OLAĞANÜSTÜ TOPLANTI

- a) Olağanüstü toplantı idare heyeti lüzum gördüğünde
- b) Ortaklarda mevcut ortaklardan yüzde yirmisinin yazılı talebi olduğu takdirde
- c) Mürakabe heyetinin lüzum gösterdiği zamanlarda yapılır. Bu toplantıda olağanüstü durum izah olunur ve icabeden kararlar alınır. Genel Kurulun toplantıya çağırılması, okulun ilân tahtasına üç gün evvel asılacak bir çağrı ile ilân edilir. Bu ilânda Genel Kurulda görülecek, Yönetim Kurulunca tesbit edilen konularla yazılı olarak Yönetim Kuruluna tevdi edilen dilekçelerin neler olduğu tesbit edilir,

Toplantıdan evvel, Yönetim Kurulunca Genel Kurula iştirâk edeceklerin bir cetveli düzenlenir ve imzaları alınmak suretile yoklama yapılır.

Genel Kurul toplantısını Yönetim Kurulu Başkanı açar. Ortaklar arasında seçilen bir Başkan gündeme göre toplantıyı idare eder. Yazmanlar konuşmaları ve kararları zapta geçirir ve Başkan ile birlikte imza ederler. Başkan ilkin Yönetim Kurulunun raporunu, arkasından plânço ve netice hesaplarını bundan sonra da denetleme kurulunun raporunu okutur.

Bunların okunmasından sonra müzakereyi açar. Söz isteyenlerin isimleri yazılır. Bunlara sıra ile söz verir. Genel Kurulunun konuşmalarını idare eder.

4 — Genel Kurulun toplantısında nisap:

Genel Kurulun âdi veya olağanüstü toplanabilmesi için kooperatife yazılı olup, okulda bulunan ortakların üçde birinin bizzat bulunmaları lâzımdır. İlk toplantıda bu nisap sağlanmazsa bir hata sonra ortaklar ikinci bir toplantıya çağrılır. Bu toplantıya gelen ortaklarla Genel Kurul teşkil edilmiş sayılarak toplantı yapılır.

B — Denetleme kurulu:

Genel Kurul hesap ve muhasebe işlerinden anlıyan ortaklardan bir yıl süre ile çalışmak üzere üç kişilik bir denetleme kurulu seçer. Bu kurul her ay bir defa kooperatifin merkezinde toplanır. Aralarında yapacakları iş bölümüne göre teker teker veya bir arada çalışmak sure-

tile yönetim Kurulunun ve Kooperatif Müdürünün muamelelerini tetkik ve mürakabe eder.

Yönetim Kurulu toplantılarına denetçiler de iştirâk edebilirler. Bu takdirde rey vermezler. Denetleme Kurulu Üyeleri münâsib gördükleri konuları yazılı olarak tetkik etmek, yahut Yönetim Kurulunun ve Genel Kurulun gündemlerine koydurmak hakkını haizdirler.

Mürakabe faaliyeti Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarına, tüzük ve Yöneltilmelerin tatbik suret ve şekillerine, alım satım, depo, tesisat ve hesap işlerine de şamildir. Denetleme Kurulu Nisan ayı içinde kooperatif Yönetim Kurulunun senelik rapor, blânço ve netice hesaplarını tetkik ve muvafık görürse, tasdik etmekle mükelleftir.

İdare Kurulunun çalışmalarındaki genel ve esaslı aksaklıklardan denetleme kurulu da mesuldür. Denetleme kurulu tüzüğe göre üzerine düşen vazifeyi lâyıkıyla yapmazsa, aksaklıkları da ilgililere haber vermezse Yönetim Kurulu gibi sorumludur.

C — Yönetim Kurulu ve çalışma tarzı:

1 — Kooperatif, on kişilik Yönetim Kurulu tarafından idare edilir.

2 — Genel Kurul toplantısının sona ermesinden itibaren üç gün içinde Yönetim Kuruluna seçilen üyeler toplanır ve aralarında iş bölümü yaparlar.

3 — Başkan, kooperatifin tüzüğü, yöneltilmeliği ve Genel Kurul kararlarına göre, işleri planlaştırarak tedvir eder. İdare Kurulu bu plana göre aralarında bir iş bölümü yapar. İş bölümü, muhasebe, alım satım, para ve mürakabe hususlarına şamildir. Her Üyenin bunlardan bir kısmını üzerine alması ve aldığı vazifeyi başarması, gerektir.

4 — İdare Kurulu hatfada bir defa toplanarak yapılacak işleri görüşür ve bunlara dair kararlar alır. Verilen kararlar, karar defterine geçirilerek, toplantıda bulunan üyeler tarafından imzalanır.

5 — Karara iştirâk etmeyen Üye itiraz kaydını yazdırır. İdare Kurulunda açılacak üyeliklere Genel Kurulca seçilen yedek üyelere sırasile en fazla oy alanlar Başkan tarafından görev almak üzere çağrılır.

6 — Kooperatifi üçüncü şahıslara karşı Başkan veya Asbaşkan temsil eder.

7 — Yönetim Kurulu kooperatif işlerinin Tüzük hükümleri dahilinde yürümesinden, defterlerle hesapların düzgün ve sıhhatli tutulmasından kooperatif mallarile, paralarının emniyetle saklanmasıdan mesudür. Denetçilere de her zaman hesap ve izahat vermekle mükelleftir.

D — *Kooperatif Müdür veya Memurluğu:*

Kooperatifin işleri Yönetim Kurulu üyelerinin tahsillerine mani olacak derecede artar veya güçleşirse, İdare Kurulu Genel Kurul karareyle aylıklı bir müdür veya lüzumu kadar memur tayin edebilir. Bunlara verilecek parayı da Genel Kurul tâyin eder. Müdür ve memurlar İdare Kuruluna karşı mesuldür. Müdür kooperatif nizamname ve talimatnamelerine ve İdare Kurulunun kararlarına göre hareket eder. Müdür İdare Kurulu karareyle kooperatifi muayyen işlerde temsil edebilir.

VIII — İŞLETME NETİCESİ: BİLANÇO VE KÂR VE ZARAR HESABI

A — *Bilânço:*

1 — Kooperatifin iş yılı nisanda, genel seçimle başlar. Bir yıl devam eder.

2 — Yönetim Kurulu sene sonunda bilânçoyu düzenlemeden önce bir envanter çıkarmağa ve hesaplarını yapmağa mecburdur. Envanter çıkarırken mürakabe kurulu üyelerinden birinin hazır olması lâzımdır.

3 — Envantere istinaden tanzim edilecek bir bilânçonun aktif kısmına geçecek mal mevcudu, mal olduğu değer üzerinden hesaplanır. Kooperatifde mevcut demirbaş eşyalar, sene sonunda yüzde on amortismanına tabi tutulur. Bilânçonun passif kısmına öz ve yabancı sermaye dahil olur. Ortakların paylarının yekûnile âdi ve fevkalâde yedek akçeler, öz sermaye, kooperatif borçları, yabancı sermayeye girer.

4 — Aktiflerle passifler arasındaki fark kâr veya zarar olarak bilânçoda yer alır.

5 — Bilânço da kâr ve zarar hesabı mürakabe kurulunun tetkik ve tastikinden geçtikten sonra, genel Kuruldan en az üç gün önce genel kurul dâvetini gösteren ilânın altına asılacaktır.

B — Kâr ve zarar hesapları:

1 — Fiatların tesbiti:

Kooperatif satın aldığı malları tedarik fiyatları üzerine malın değerine ve ciro kabiliyetine işletme masrafları ve muhtemel zararları karşılamak üzere muayyen bir zam koyarak satışa arzeder. Bu suretle meydana gelecek satış fiyatı mahalli piyasa fiyatını tecavüz edemez. Satışlar daima ve herkes için peşindir.

— Safi hasılâtı dağıtma şekli:

Safi hasılattan kooperatifin ve ortakların faydalanması şu şekilde olur.

a) Ekonomik faaliyetler neticesinde elde edilen safi hasılat âdi hasılattır. Âdi sâfi hasılatın dağıtma şekli şöyledir:

- % 10 Adi yedek akçeye,
- % 15 Fevkalâde yedek akçeye,
- % 35 Risturn
- % 20 Temettü
- % 20 Sosyal yardım.

şeklinde üyelere verilir veya hesaplarına kaydolunur.

b) Sosyal faaliyetler neticesinde elde edilen gelirle yardım ve teberular fevkalâde hasılâttır. Fevkalâde hasılât genel olarak sosyal hizmetlere tahsis edilir.

c) Kooperatifin zararları evelâ fevkalâde yedek akçe ile kapatılır. Bu yetmezse, âdi yedek akçeye başvurulur. Adi ve fevkalâde yedek akçeler bankada nakid olarak muhafaza olunur.

IX — OKUL İDARESİNİN DENETLEMESİ:

Kooperatif Yönetim Kurulu hareketlerinde serbest olmakla beraber inisyatiflerinde okulun genel disiplinine uymak mecburiyetindedir. Kooperatif nihayet bir öğretim vasıtası olduğuna göre bu konuda okul öğretmenlerinden ve idarecilerinden istifade etmeleri lâzımdır. Bu sebepten dolayıdır ki, Okulun Direktörü veya onun kooperatif işlerine nezaret ve kontrol etmek için tâyin edeceği bir öğretmen Yönetim Kurulu ve Genel Kurul toplantılarında hazır bulunur. Yönetim ve denetleme kuruluna bu tüzüğün tatbiki hususunda yol göstermek suretile kooperatif işlerine yardım eder.

X — YÖNETMELİKLER, MUHASEBE DEFTERLERİ, ORTAK PAYLARI VE ALIŞ VERİŞ CÜZDANLARI

Yönetim Kurulunun iş bölümüne dayanarak daha iyi vazife görebilmesini sağlamak için yine kendileri tarafından bir yöneltmelik yapılır.

a) Defterler:

Okul Koopertafinde tutulması mecburi olan defterler şunlardır:

1 — Kasadefteri

2 — Defteri kebir (yövmiye defteri, Amerikan jurnal şeklinde)

3 — Ortak defteri

4 — Emtia, muavin defteri.

b) Cüzdan:

Alışverişlerin kaydı için ortaklara bir cüzdan verilir, alışverişlerin tutarı muamele esnasında yazılan ve bir kutuya atılan fişlerden çıkarılarak zaman zaman bu cüzdana geçirilir ve risturn dağıtımına esas olur.

c) Ortak pay senedi:

Her ortağa temettü kuponlarını da ihtiva eden ortak payları, (hisse senetleri) verilir.

XI — KOOPERATİFİN KAPATILMASI

Okul Koopertafi, okulun bir öğretim vasıtası olduğundan lâğvedilemez; Ancak bir yolsuzluk neticesi geçici bir müddet için kapatılmasında kesin bir zaruret olduğu takdirde okul Müdürü keyfiyeti Millî Eğitim Bakanlığına bildirir. Mes'uller tesbit edilir. Kooperatif Muvakkaten kapatıldıktan azamî bir ay sonra, Okul müdürü Genel Kurulu toplantıya çağırır ve yeni Yönetim Kurulu ile Denetleme Kurulu üyeleri seçilir. Seçimi müteakip üç gün zarfında kooperatif tekrar açılır.

XII — İNFİSAH VE TASFİYE

Kooperatif ortak adedinin elliden aşağı dumesile infisah eder. İnfisah neticesi ortaklar yalnız ortaklık paylarını geri alabilirler. O yılın temettü ve Risturlarını alamazlar. İhtiyat ve fevkâlaâde ihtiyat akçeleri sosyal yardıma tahsis olunmak üzere Okul Müdürüne teslim olunur.